

פרשת פרה

The first step towards appreciating the פיוטים is to study the basic meaning of the words in the פיוטים. The next step is to recognize that because the פייטנים were writing poetry in a language that was no longer in everyday usage, the פייטנים had to dig deep into their knowledge of תנ"ך and מדרש to find the vocabulary they needed to write the פיוטים.

The פיוטים of פרשת פרה provide some examples of how the פייטנים incorporated words from תנ"ך and the מדרש. The opening words of the first פיוט in חזרת ש"ץ are: **אצולת אומן**. The פייטן found those words among the opening words of the first מדרש in **בראשית פרשה א סימן א – רבי הושעיה פתח (משלי ה) ואהיה אצלו**: מדרש רבה:

אמון ואהיה שעשועים יום יום וגו'; אמון: פדגוג (tutor); אמון: מכוסה; אמון: מוצנע; ואית דאמר אמון: רבתא (great); אמון, פדגוג היך? מה דאת אמר (במדבר יא) כאשר ישא האומן את היונק; אמון מכוסה היאך? מה דאת אמר (איכה ד) האמונים עלי תולע וגו'; אמון מוצנע היאך? מה דאת אמר (אסתר ב) ויהי אומן את הדסה; אמון רבתא כמה דתימא (נחום ג) הטיטבי מנא אמון, ומתרגמינן האת טבא מאלכסנדריא רבתא דיתבא בין נהרותא. ד"א אמון: התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה; בנוהג שבעולם מלך בשר ודם בונה פלטין, אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא מדעת אומן. והאומן אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא דיפתראות (plans) ופינקסאות (diagrams) יש לו לדעת היאך הוא עושה הדרים היאך הוא עושה פשפשין (doors) כך היה הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם. והתורה אמרה בראשית ברא אלהים, ואין ראשית אלא תורה, היאך? מה דאת אמר (משלי ה) ה' קנני ראשית דרכו:

Later in the same פיוט, the פייטן uses the phrase: **זר שבעתים מזקקה**. The source for that phrase is the following **אמרות ה' אמרות טהרות, כסף צרוף בעליל: תהלים יב, ז' in פסוק לארץ, מזקק שבעתים:**

The מדרש explains: **פסיקתא רבתי פרשה יד – ד"ה ויקחו אליך פרה – מהו כסף צרוף, אלא כשם שהכסף צרוף נכנס לכור ומצרף ומסתונן עד שהוא עומד ביופיו כך היא התורה מסתוננת ומזוקקת ארבעים ותשע פנים. מזוקק שבעתים, (תהלים י"ב, ז') מהו מזוקק שבעתים, א"ר יוחנן בן פזי שהתורה נדרשת ארבעים ותשע פנים, ואף הפרשה זו מזוקק שבעתים. יש בה ארבעים ותשע טהרות, כיצד, אלא יש בה שבע פרות ושבע שריפות ושבע הזיות ושבעה כהנים ושבעה טמאין ושבעה טהורים ושבעה כבוסים, ולא עוד אלא כיון שהיו מבקשים לשרוף פר החטאת מה היו עושין מזין עליו כל שבעת הימים, ושבעה הזיות בכל יום, הוי נמצאת אומר ארבעים ותשע הזיות מזוקק שבעתים, ולמה כך, אלא כשם**

שהתורה נדרשת בארבעים ותשע פנים, (ואף) [אף] זו יש בה ארבעים ותשע פנים שהיא שקולה כנגד כל התורה כולה.

In the next פיוט, ממרה חקה גזר, the פייטן writes: פאר בקוריה באגר משזר. This refers to a sign that חז"ל relied upon to ensure that the פרה אדומה never had a yoke placed upon it. The following מדרש (which must be the source for the expression "goyishe kop") teaches the need to check for twisted hairs on the neck of the cow.

פסיקתא רבתי פרק יד סימן ב-א"ר פנחס הכהן בן חמא שאמר בשם רבותינו מעשה היה שנצטרכו ישראל לפרה אדומה ולא היה מוצאים. ואח"כ מצאו אותה אצל עכו"ם אחד. הלכו ואמרו לו מכור לנו את הפרה שיש לך שאנו צריכים לה. אמר להם תנו את דמיה וטלו אותה. וכמה הם דמיה בשלשה זהובים או בד' זהובים אמרו לו ואנו נותנים. עד שהם הולכים להביא את הדמים הרגיש אותו העכו"ם להיכן הם צריכים את הפרה, וכיון שבאו והביאו את דמיה, אמר להם איני מוכרה לכם. אמרו לו שמא להוסיף על דמיה אתה מבקש, ואם אתה מבקש אנו נותנים לך כל מה שתבקש. ואותו רשע כל שהיה רואה אותם דחוקים עלה היה עליהם. אמרו לו טול לך ה' זהובים והוא לא היה מבקש, טול עשרה טול כ' עד שהגיעו לק' והוא לא היה מבקש. ויש מרבתינו אומרים עד שהגיעו ליתן לו אלף זהובים. כשקיבל עליו ליתנה להם באלף זהובים והתנו עמו והלכו להביא לו הזהובים, מה עשה אותו הרשע, אומר לגוי אחר חבירו, בא וראה היאך אני משחק ביהודים הללו, כלום הם מבקשים אותה ונותנים לי כל הדמים אלא מפני שלא עלה עליה עול, הריני נוטל את העול ונותנו עליה, ומשחק אני עליהם ואטול את ממונם. כן עשה, נטל את העול ונתן עליה כל הלילה. וזה היא סימנה של פרה שלא עלה עליה עול: שתי שערות יש בצוארה במקום שעול נתון, וכל זמן שלא עלה עליה עול שתי שערות זקופות הם. ניתן עליה עול מיד שתי השערות נכפפים. ועוד סימן אחר יש בה, עד שלא עלה עליה עול עיניה שוות, עלה עליה עול עיניה שורות והיא מתחלפת פוזלת ומסתכלת בעול. כיון שבאו ליקח אותה ממנו וכל אותו הזהב בידם והראו לו הזהב, מיד נכנס והעביר את העול מן הפרה והוציאה להם. כיון שהוציאה להם התחילו מסתכלים בה ורואין את סימנה אותם ב' שערות שהיו זקופות שנכפפו ועוד עינים מן העול שנפלו. אמרו לו טול את פרתך אין אנו צריכין לה שחוק באמך. כיון שראה אותו רשע שהחזירו לו פרתו ויצא ריקם מכל אותם הזהובים, אותו הפה שאמר אני משחק בהם התחיל אומר ברוך שבחר באומה הזו, ונכנס לו לתוך ביתו ותלה את החבל וחנק את עצמו.

אמרה סנונה וצרופה

Those who enjoy learning details of the עבודה במקדש should pay close attention to the last פיוט in the Artscroll, אמרה סנונה וצרופה, סידור, which recalls the specifics of the service that the פרה אדומה performed in preparing the ashes of the כהן.

TRANSLATION OF SOURCES

אָמוֹן - R. Oshaya commenced his exposition in this way: Then I was by Him, as a nursling; and I was daily all delight (Prov. VIII, 30). Amon means tutor; amon means covered; amon means hidden; and some say, amon means great. Amon is a tutor, as it is written: As an omen (nursing father) carried the sucking child (Num. XI, 12). Amon means covered, as in the verse: They that were covered in scarlet (Lam. IV, 5). Amon means hidden, as in the verse: And he concealed Hadassah (Est. II. 7). Amon means great, as in the verse, Are you better than No-amon (Nah. III, 8)? which is rendered, are you better than Alexandria the Great, that is situate among the rivers? Another interpretation: amon is a workman. The Torah declares: I was the working tool of the Holy One, blessed be He. In human practice, when a mortal king builds a palace, he builds it not with his own skill but with the skill of an architect. The architect moreover does not build it out of his head, but employs plans and diagrams to know how to arrange the chambers and the wicket doors. Similarly, G-d consulted the Torah and created the world; while the Torah declares, IN THE BEGINNING GOD CREATED (I,1), BEGINNING referring to the Torah, as in the verse, The Lord made me as the beginning of His way (Prov. VIII, 22).⁴

אִמּוֹרֹת ה' אִמּוֹרֹת טָהוֹרוֹת - The words of the Lord are pure words; like silver refined in a furnace upon the ground, purified seven times.

פְּסִיקְתָּא רַבְתִּי פִּרְשָׁה יָד – ד"ה וּיקָחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה - What is refined silver? Just as refined silver goes into a furnace and is mixed until it reaches its maximum beauty so is the Torah melded and refined until it shows at least 49 interpretations. Purified seven times (Psalms 12, 7) What is the meaning of the phrase: purified seven times? Rabbi Yochanon the son of Pazi said: that the Torah can be interpreted in 49 ways, and even the section involving the Parah Adumah can be refined sevenfold. In it we find 49 elements involved in the purification process. What are the 49 elements? We find the word “parot (cows)” seven times; we find the word “sreifot (burnt)” seven times; the word “hazayot (sprinkled)” seven times; the word kohanim seven times; the word impure seven times; the word pure seven times: the word “washed” seven times. And not only that but also when they were preparing to burn the animal for the chatas offering what would they do? They would sprinkle it for seven days and would sprinkle it seven times a day. I can therefore suggest that the words in the verse “muzkak shivatayaim” also represent the 49 acts of sprinkling. Why would I think so? Since the verse can be interpreted to mean that Torah has 49 interpretations and there are 49 sprinklings, I can conclude that since both the Torah and the sprinkling share a common number (49) that they are related and the mitzvah of the red heifer is equal to the whole Torah.

TRANSLATION OF SOURCES-2

ב-פסיקתא רבתי פרק יד סימן ב-Rabbi Pinchas the Kohen the son of Chama said in the name of his Rabbis: There was an incident in which the Sages needed to find a red heifer but could not find one. They then learned that a non-Jew had a red heifer. They approached the non-Jew and asked to purchase the cow because they needed it. He said to them: if you pay me its value, I will sell it to you. They asked him: what is its value. He replied: three or four gold coins. They told him: we will pay you that amount. During the time they were gone putting together the money, the non-Jew sensed that the Sages had a strong need for the cow. Once the Sages came back with the money, the non-Jew said: I will not sell it to you. The Sages responded: maybe you are looking for more money? If that is the problem, we will give you whatever amount you request. This evil person seeing how much the Sages needed the cow became more difficult. The Sages continued negotiating with him: is it five coins that you want? Ten coins that you want? 20 coins that you want? They persisted until they offered him 100 coins. He still refused. There are those that say that the Sages then offered 1000 coins. He then agreed to sell the cow. The Sages left to put together 1000 coins. What did this evil person do? He said to his non-Jewish friend: come and see how much fun I will have with those Jews. All they care about and the reason that they are willing to pay as much as I ask is because the cow never had a yoke on its neck. I am going to put a yoke on its neck and then trick them and take their money anyway. That is what he did. He placed the yoke upon the cow and left it there throughout the night. This is one of the signs that a cow has never carried a yoke: there are two hairs on its neck where a yoke would rest. As long as a yoke was never placed in that area, the two hairs remain erect. Once you put a yoke in that area the two hairs immediately become permanently bent. There is another sign: until a yoke is placed on the cow's neck, the cow's eyes are level. Once you put a yoke on the cow, its eyes are no longer level because it constantly turns its eyes upwards to look at the yoke.

The Sages returned with all the coins to pay for the cow and showed the non-Jew the money. He then went to where he kept the cow and removed the yoke. Once the cow was brought out to the Sages, they inspected the cow and checked the signs. They immediately found that the two hairs on the neck were bent. They further found that the cow's eyes were no longer level. The Sages told him: keep your cow. We do not need it any more. Go have your fun with your family. Once the non-Jew realized that they would not be buying the cow, and that he was ending up empty handed, without all those gold coins, the same mouth which had said that he would have some fun with the Jews started to say: Blessed is the one who chose this nation. He then entered his home, found a rope and hung himself.